№ 107 Օգոստոսի 11 Հինգշաբթի **1883** Օգոստոսի 11 Հինգշաբթի № 107

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Պարսկաստանից:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Նամակ Թիւրքիայից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՕՊՕԼԻՑ մեզ հաղորդում են, որ սաստիկ շոգերի պատճառով այնտեղի անսալայատակ փողոցներում փոշին անտանելի է: Հիւսիսային քամին, որ միշտ փչում է, բարձրացնում է խեղդող թոզ:

—

Նոյն տեղից մեզ գրում են, որ այս ամառ կենսական պիտոյքները համեմատաբար էժան են: Ալիւրը ծախվում է պուդը 90 կոպէկով, եւղը 10 ր., միսը 6 կոպէկ ֆունտը, 8 ձուն 5 կ.: Էժան են նոյնպէս բուսական մթերքները և մրգերը:

—

Մեզ հաղորդում են ՔՈՒԹԱՅԻՍԻՑ հետևեալը. «Մինչև օրս մեծ ուրախութեան մէջ էինք բնութեան առատ բարիքների համար, բայց մի ամսվայ անանձրևութիւնը և շոգ-այրող օրերը կիսեցին մեր յոյսը: Անցեալ տարվայ հետ համեմատելով, ներկայ տարվայ պտղաբերութիւնը առաւել է: Ժողովրդի առողջութիւնը շատ կանոնաւոր է: Ահա երկու օր է օդը շատ զովացաւ և շարունակ առատաբուղխ անձրև է գալիս:»

—

Նոյն տեղից մեզ գրում են, որ արդէն մի ամիս է ռուսաց բարձրագոյն կառավարութիւնը Բաթումի նահանգը քաղաքականապէս միացրեց Քութայիսի հետ, որովհետև Բաղու-Բաթումեան երկաթուղու գիծը աւելի հեշտացրեց յարաբերութիւնները և Բաթումի զինւորական նահանգապետ պ. Սմեկալօվ իր զնւոնով եւ բոլորովին տեղափոխվեց Քութայիս, իսկ սրա հին տեղակալ պ. Մալաֆիէվ գնաց Ռուսաստան: Քութայիսի բնակիչները մեծ յոյսեր ունեն որ իրանց քաղաքը կատարելապէս կապահովվի և կը ծաղկի. ինքն նահանգապետը եւս մեծամեծ յոյսեր է տածում:

—

ՔՈՒԹԱՅԻՍԻՑ մեզ գրում են, որ օգոստոսի 25-ին վրաց ինտելիգենցիան տրամութեամբ դիմաւորեց Ս. Մեսխիի անշնչացեալ դիակին, որը տասն և չորս տարի շարունակ դիմադրելով ամեն տեսակ խոչընդոտներին, վարել է վրաց «Դրօէբա» լրագրի խմբագրի պաշտօնը: Հանգուցեալ երիտասարդ վրաց խմբագիրը մինչև իր կեանքի վերջին տարիները ամեն կերպ աշխատում էր վրացիների մէջ ընթերցասիրութիւն տարածել և չէր խնայում իր թէ նիւթական և թէ բարոյական ուժերը լրագրական գործը առաջ տանելու համար: Հանգուցեալի դագաղը զարդարված էր բազմաթիւ դափնեայ պսակներով, որոնք ուղարկված էին վրաց ինտելիգենցիայի, խմբագիրների, ուսումնարանների և պաշտօնական անձանց կողմից: Դագաղի վրա կարդացվեցան շատ ճառեր: Նոյն օրը կէսօրին, հանգուցեալին տարան Բիօն գիւղը իր պապական շիրիմում ամփոփելու համար:

—

Ինչպէս յայտնի է, դեռ անցեալ տարիները, Ռուսաստանի «Առևտրի և արդիւնաբերութեան ընկերութեան» մէջ հարց էր զարթած՝ Անդրկովկասում ճաւկնդեղից շաքար արդիւնահանելու մասին: Այժմ մայրաքաղաքի լրագիրները հաղորդում են, որ արդէն կազմվել է մի ընկերութիւն՝ Լէնքօրանում շաքարի գործատուն բացելու և ընկերութեան ներկայացուցիչը ուղևորվել է Լէնքօրան հարկաւոր տեղերը ձեռք բերելու:

—

Մայրաքաղաքի լրագիրները հաղորդում են, որ բելգիական դրամատէրերի շրջանի ներկայացուցիչ պ. Տօնէ մօտ օրերս Պետերբուրգով անցաւ դէպի հարաւային Ռուսաստան այնտեղի նահանգներում որոնելու և ընտրելու յարմարաւոր տեղ սեխի արդիւնաբերութեան համար: Բելգիական դրամատէրերի այդ շրջանը, տեսնելով շաքարի թանգութիւնը, մտադիր է հարաւային Ռուսաստանում բացել շաքարի գործատներ և սեխից արդիւնագործել շաքար: Ընկերութիւնը կարծում է, որ սեխից արդիւնագործած շաքարը շատ աւելի աժան կը լինի այժմեան ճակնդեղի շաքարից և մի և նոյն ժամանակ սեխի արդիւնաբերութիւնը աւելի շահաւէտ և ձեռնտու է ճակնդեղի արդիւնաբերութիւնից:

—

Մեզ հաղորդում են, որ երկուշաբթի, օգոստոսի 8-ին, Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձական խորհուրդը համարեա միաձայն ընտրեց ուսումնարանի տեսուչ պ. Ղամբարեանցին: Պարոն Ղամբարեանցը նոյն ուսումնարանի մէջ հոգաբարձու է և ինչպէս լսում ենք, հրաժարվում է ընդունել տեսչի պաշտօնը:

—

Անցեալ գարնանը կովկասեան կառավարչապետը ներկայացրել էր ներքին գործերի նախարարութեանը մի նախագիծ՝—Կովկասի գիւղական ժողովրդական դպրոցների վերակազմութեան նըկատմամբ: Մայրաքաղաքի լրագիրները այժմ հաղորդում են, որ այդ նախագիծը չը ստացաւ բարձր շրջաններում պատշաճաւոր ուղղութիւն և այդ հարցը յետաձգված է անորոշ ժամանակի: Կարծում են, որ նախագիծը կը վերադարձնվի նորա առանձին մասերի մէջ փոփոխութիւններ անելու:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Թէհրան, 7 յուլիսի

Այս օրերում Թէհրան մուտք գործեց ռուսաց նոր դեսպան պ. Մելնիկօվը. ընդունելութիւնը կատարվեցաւ խիստ փառաւոր կերպով. քաղաքից բաւական տարածութիւն հեռաւորութեան վրա ընդառաջ էին գնացած պարսից երևելի պաշտօնականներ, հետևակ և ձիաւոր զօրքեր, և յատկապէս ուղարկված էր թագաւորական կառք չաթիրներով: Հանդիսականների բազմութեանը չափ չը կար:

Ճանապարհի վրա, մի առանձին տեղում, կանգնած էր հայոց հասարակութիւնը իր քահանաներով: Երբ դեսպանը մօտեցաւ, կառքից դուրս եկաւ, և մօտենալով քահանաներին, ձեռք տուեց, յայտնելով իր շնորհակալութիւնը: Պ. դեսպանի առանձին ուշադրութիւնը դէպի հայոց հասարակութիւնը, ազդեցութիւն գործեց մահմեդական ամբոխի վրա:

Մի քանի օրից յետոյ քաղաքի հայոց ներկայացուցիչները իրանց քահանաների հետ կրկին այցելութիւն արին պ. դեսպանին նորա ամարանոցում, և յարգանքով ընդունվեցան: Մի ամբողջ ժամ տևեց խօսակցութիւնը, որի գլխաւոր նիւթն էր տեղային հայոց դպրոցները: Պ. դեսպանը հետաքրքրութեամբ հարցնում էր դպրոցների դրութեան մասին, վարժապետների մասին, թէ որտեղ են ստացել նրանք իրանց ուսումը, և ուսանելի առարկաների մասին:

Տէր-Գասպար քահանան պատմեց «Հայկազնեան վարժարանի» տասն և չորս տարի գոյութեան մասին, նրա տուած արդիւնքների մասին, խօսեց «Ուսումնասիրաց ընկերութեան» նպատակի մասին, և թէ որքան օգուտ է բերել այդ ընկերութիւնը իր բարեգործական ձեռնարկու-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՑ

—

Կ. Պօլիս, 24 յուլիսի

Զանազան պատճառներով հարկադրեցանք քիչ մը ատեն չը գրել. այժմ հարկ կ'ըլլայ քաղուածք մը ընել, նորն ու հինը իրար խառնելով հաղորդել տեղեկութիւններն: Առաջնութիւնը տանք Ազգ. ժողովին: Ներկայ տարւոյս համար Ազգ. ժողովը աւելի կարևորութիւն մը ունի, քանի որ բաց կը մնայ կաթողիկոսի ընտրութեան հարցը: Ամենէն աւելի հաւանականն է որ Ազգ. ժողովը ժամանակցի կաթողիկոսի ընտրութեան այն եղանակաւ զոր ի գործ դրաւ հանգուցեալ կաթողիկոսի ընտրութեան միջոցին: Եւ քանի որ մեր Ազգ. ժողովի քուէն պիտի ըլլայ տիրապետող, հարկ է մեզ հետաքրքիր ուշադիր ըլլալ այդ ժողովի կազմակերպութեանը, ըրած գործերուն և իր մէջ տիրապետող ոգւոյն: Սակայն որչափ դժուար է օր մը որոշ գաղափար ունենալ այդ ժողովի վրայ: Ոչ մի մարմին ենթակայ է այդքան շուտ շուտ փոփոխումներու որչափ այս ժողովը: Մահ, հրաժարականներ, նոր ընտրութիւններ արագ արագ իրարու կը յաջորդեն: Ցերերուն տեղ կուգան երիտասարդներ, երիտասարդներու փոխան ծերեր. յիմարին կը յաջորդէ խելօքը, խելօքին տեղը կը բռնէ յիմարը: Օր մը դանդաղութիւն, միւս օրը գերաբորբոք գրգռութիւն: Ընտրութիւնները արդիւնք են դիպուածի կամ նենգութիւններու, քանի որ չը կայ ազգին մէջ որոշ ուղղութիւն, լուրջ մտածութիւն: Այսպէս նայելով օր աւուր իր գործերուն օր մը կը ծափահարենք Ազգ. ժողովին, օր մը տխուր տխուր կը նայինք, ո՜ գիտէ ուրիշ ատեն մ'ալ հակառակն ընելու պայմանաւ: Ներկայ տարւոյս երեսփոխանաց ընտրութեանց գործողութիւնը սկսաւ մայիսի 27-ին: Նիստերու շրջանը կը սկսի մայիսի մէջ և կը տևէ մինչև ցմարտ կամ ապրիլ: Ներկայ շրջանիս մէջ բաւական ընտրութիւններ կատարուեցան, բայց ոչինչ կայ, ոչինչ նշանակութիւն: Կառավարութեան մի քանի հայ պաշտօնեաներ, որոնց ամենուն գլուխը եթէ ծանր է, ոմանց սրտերը շատ թեթև են. բարեսիրտ քանի մը վաճառականներ, մի քանի վարժապետներ որոնց ոմանց գոռոզութիւնը նշանակ է իրենց խելքի կարճութեանը: Եկեղեցականներու մէջ կը յաջորդէ խորէն սրբազանի մի տէր-տէր, որուն մեծագոյն յատկութիւնը գեղեցիկ ձայն ունենալն է: Չեմ ուզեր այս ծանօթ ու անծանօթ անձերու վրայ երկար բարակ գրել, բայց իբր նմուշ ներկայացնեմ ձեզ երկու նշանաւոր ընտրութիւններ: Նշանաւոր բառը զանազան առումներ ունի, շատ անգամ կըսուի «նշանաւոր ոճիր մը»:—Այսուհետև սաէպ պիտի լսենք ժողովին մէջ պ. Թադէոս Պէկեանի ձայնը: Պարոնը ընտրուեցաւ անգամ Ազգ. ժողովին: Կը յիշէք թերևս. 78-ին էր. Բերլինի վեհաժողովի յաջորդ օրն էր. հայ ազգը ոգևորված էր, սէրն ու միութիւնը կը տիրապետէր. Ներսէս սրբազանի առաջնորդութեամբ հայ ազգը միաձայն առաջադիմութիւն կը խնդրէր: Հայ ազգին ներդաշնակութիւնը խանգարող ձայն մը միայն լսուեցաւ Ազգ. ժողովի մէջ, և այն պարագայներուն Ազգ. ժողովը մեծ կարևորութիւն ունէր: Պ. Պէկեանն էր որ կուզար ամբաստանել Ներսէս սրբազանը իբր գործիք Թիւքաց հայկական խնդրոյն մէջ, և կըսէր թէ այդ ամբաստանութիւններն պիտի հաստատէ վաւերական գրերով: Կը խռովի ամբողջ ազգը, յուզեալ նիստեր կընէ Ազգ. ժողովը, շատ գործեր որոց վրայ պէտք էր լռել, զի արտաքին յարաբերութիւններ էին, երևան կուգան և այս յայտնութիւններու ու խռովութիւններու վնասներն տակաւին կը կրենք: Պ. Պէկեան ոչինչ կրցաւ ապացուցանել, զի ոչինչ կար. հետևաբար ինքն ալ ոչինչ գիտէր. բայց վնասը վնաս: Այն ատեն ժողովը որոշեց որ պ. Պէկեան պարտաւոր էր հրապարակաւ, ժողովին մէջ, ներողութիւն խնդրել պատրիարք սրբազանէն: Պ. Պէկեան չը զիջաւ, ժողովը պիտի մերժէր զնա իր մէջէն և նա փութաց հրաժարիլ: Չեմ կարծեր որ պ. Պէկեան այն ատեն չարամտութեամբ գործած ըլլայ, այլ թեթևութեամբ, բայց չարութիւն թէ թեթևութիւն, արդիւնքը նոյն եղաւ: Հինգ տարուան ապաշխարութիւնը բաւական կը համարեն և կրկին աթոռ կուտան անոր Ազգ. ժողովի մէջ: Կը հաւատեն թէ պ. Պէկեան կուգայ այժմ իբր սոսկալի հակա-Ներսէսեան մը, թէպէտ զինքն ընտրող թաղեցիներն ըլլան Ներսէս պատրիարքի ջերմ սիրահարներն: Ալ դուք մէջէն ելէք:

Մէջէն չը կարենալ ելլելու դեռ ինչ կնճռոտ դէպքեր: Խասգիւղի թաղէն, այն թաղէն ուր մեծցեր և բնակեր է միշտ Ներսէս սրբազան և որուն ժողովուրդը ջերմ սիրով կը պաշտէ Ներսէս պատրիարքը, երեսփոխան կընտրուի, գիտէք ով, կրնաք երևակայել ով. Թ ի ւ լ պ է ն տ ճ ե ա ն Ն ի կ ո ղ ո ս: Պ. Գրասէր Ատոմ հրաժարական կուտայ այդ թաղի երեսփոխանութիւնէն և իրեն յաջորդ կընտրուի համբաւաւոր, տխուր համբաւաւոր, խմբագիրը: Որպիսի հակադրութիւն: Պ. Ատոմ ինքզինքն երազող կանուանէր, և այդ պատճառաւ դժգոհ էինք անոր երեսփոխան ըլլալէն, բայց մեռնողին ողորմիս կը հանենն: Ինչ որ ալ ըլլան մեր կարծիքներն պ. Ատոմի գրական ոճին վրայ, պէտք է խոստովանինք որ իբր մարդ, իբր հայ շատ և շատ ազնիւ է: Նա երբեք չը գործածեր գրիչը մատնելու իր ազգը, և կը հաւատամ որ աւելի կընտրէ մեռնիլ քան դաւել ազգին դէմ: Իսկ Թիւլպէնտճեան ինչ հակապատկեր: Ամեն անգամ որ այս անունը գրչիս տակ կուգայ, և շատ պիտի գայ դժբաղդաբար, սարսուռ մը կը զգամ: Կարծես դեռ երէկ էր որ այս անօրէնը կը մատնէր իր ազգը, կը մատնէր Զէյթունը իր ապիրատ թերթին մէջ: Շատ թերթեր մարդկանց, շատ ոճիրներ ներենք, բայց ոչ երբէք ազգի դէմ եղած փոքրիկ մատնութիւն մը, փոքրիկ դաւ մը իսկ: Ինչպէս անմոռանալի երախտագիտութիւն մը, անհուն սէր մը կը տածենք անոնց համար որ այս վերջի տարիներու կենդանութեան յոյս շնչեցին մեզ, ինչ որ ալ ըլլան իրենց պակասութիւններն, այսպէս ալ ունենանք խորին արհամարհանք մը անոնց համար որ ջանացին ամեն կերպով մարել մեր սրտին մէջ ապրելու յետին կայծը: Բայց ինչ օգուտ, ահա այդ արարածներն կուգան խօսել յանուն ազգին Ազգային ժողովի մէջ: Թիւլպէնտճեան եկած է սատ իբր մ ա ն ա գ է տ կաթողիկոսական խնդրոյն: Իսկ Ազգ. ժողովին մէջ կը ներկայանայ իբր զինակից հակա-Ներսէսեանց: Առջի աւուր նստի մէջ ի գործ դրաւ իր խարդախ միջոցներն ընդդէմ Ներսէս պատրիարքի: Մանկունի եպիսկոպոսի պատուիրակի թղթակցներուն մէջ չընկաւ Ներսէս պատրիարք և ահա պատուիրակը կը զինուի ջախջախել Ներսէս պատրիարքը և դուցէ Մանկունին բազմեցնել անոր աթոռին վրայ: Այս բաշխող ժամանակիս մէջ շատ բան կարելի է: Խնդիր Ներսէս որ իրեն դէմ զինուած կը տեսնէ այնպիսի անձեր որոց մեծ մասը անարժան են գլուխնին վեր վերցնել և արևուն նայելու: Ո՞վ են, ուսկից եկած են, ինչ անուն ունին այս արարածներն որ ի դիմաց հայ ազգին ամեն ինչ ջախջախել, տապալել, կործանել կը սպառնան: Շատերնիս կը հարկադրուինք պատրիարքի և ուրիշ լաւ աշխատողներու դէմ երբեմն աննպաստ կարծիք յայտնել: Միթէ ատոնք սխալական չեն, և երբ կը տեսնենք սխալ մը միթէ պարտականութիւն չէ խօսելնիս: Սակայն գուցէ մենք ենք սխալողը, և

թիւններով: Իսկ յետոյ խօսելով օրիորդաց դպրոցի մասին, երբ պ. դեսպանը տեղեկացաւ, որ վերջինը փակված է, հետաքրքիր եղաւ խափանման պատճառը իմանալ: Տէր հայրը բացատրեց, որ գլխաւոր պատճառը դպրոցի նիւթական աղբիւրների պակասութիւնն էր, իսկ երկրորդական պատճառը այն էր, որ օրինաւոր վարժուհիներ չը կային, որպէս զի դպրոցը բարեկարգ դրութեան մէջ պահէին, որովհետև արևելքում վարժուհիների ներկայութիւնը օրիորդաց դպրոցներում աւելի մեծ նշանակութիւն ունի:

—Այժմ ձեր օրիորդները որտեղ կուսանին, հարցրեց պ. դեսպանը:—Կաթօլիկ և բողոքական միսիօնարների դպրոցներում, պատասխանեց տէր հայրը: Նրանք մեծ գումարներ են ծախսում իրանց դպրոցների պահպանութեան համար, բացի լեզուներից և ուսումից, սովորեցնում են զանազան տեսակ ձեռագործներ և արհեստ, ունեն Եւրոպայից և Ամերիկայից բերել տուած վարժուհիներ, որոնցից մի քանիսը մինչև անգամ բժշկութիւն գիտեն, և աւանդում են այն չափով, որքան պէտք է գիտենայ ամեն մի մայր: Յայտնի բան է, աւելացրեց տէր հայրը, դրանց հետ մրցութիւն անելու համար պէտք են միջոցներ, իսկ մեր հասարակութիւնը բոլորը մատակարարելու կարողութիւն չունի:

—Դուք մինչև այսօր ռուսա-հայերին դիմել էք, նրանցից օգնութիւն խնդրելով, հարցրեց պ. դեսպանը: Այնտեղ հարուստ հայեր և բարեգործական ընկերութիւններ կան, կարող էին ձեզ օգնել: Երբ պատասխան ստացաւ, թէ թեհրանի հասարակութիւնը երբեք չէ դիմել ռուսահայերին, պ. դեսպանը հարցրեց, թէ որքան գումար է հարկաւոր օրիորդաց դպրոցը կրկին բաց անելու համար:—Երեք հարիւր թուման, պատասխանեց քահանան,—բացի դորանից դպրոցի համար մի նոր շէնք է հարկաւոր, որովհետև հինը անյարմար է, և ամենագլխաւորն այն է, որ կրթված վարժուհիների կարօտութիւն կայ:

Պ. դեսպանը խոստացաւ, որ ծախքերի երկու հարիւր թումանը ինքը կը տայ, իսկ մնացեալ հարիւր թումանը թող ժողովուրդը իր միջից հանգանակէ, խոստացաւ նաև, որ Թիֆլիսից մի օրինաւոր վարժուհի բերել կը տայ, և յորդորեց, որ շուտով ձեռնարկեն դպրոցի շէնքի կառուցմանը: Խրատ տուեց, որ աւելի լաւ է, որ հայերը իրանց զաւակներին իրանց դպրոցներում դաստիարակեն, քան թէ կաթօլիկ և բողոքական քարոզիչների դպրոցներում ուղարկեն: Եւ որովհետև հայերը աւելի մօտ են Ռուսաստանին և յարաբերութիւն ունեն ռուսների հետ, շատ ցանկալի էր, որ նրանք ռուսաց լեզուն ևս սովորեցնէին իրանց զաւակներին, կամ իրանց որդիները Ռուսաստան ուղարկէին ուսում առնելու համար:

Տէր հայրը պատասխանեց, որ հայերը յիշեալ կարիքները միշտ զգացել են, և դրա ապացոյցն այն է, որ հանգուցեալ Թադէոս եպիսկոպոսը (Սպահանի և Հնդկաստանի թեմերի առաջնորդը) յարաբերութիւն ունէր Մոսկվայի Լազարեան տոհմի հետ, և սրբազանի միջնորդութեամբ մի քանի աշակերտներ ուղարկվեցան Լազարեանց ճեմարանը, որոնք աւարտելուց յետոյ վերադարձան Թեհրան տէրութեան նշանաւոր պաշտօնների մէջ մտան, որպէս էին՝ Միրզա-Յարութիւն-խան, Միրզա-Պետրոս-խան, Միրզա-Մարտիրոս-խան, Միրզա-Աբգար և այլք:

—Որեմն տեսնում էք օգուտները, ասեց պ. դեսպանը, և խորհուրդ տուեց հետևել նրանց օրինակին, խոստանալով իր կողմից կարելույն չափ օգնել: Քահանան բարեմաղթութիւններ կարդաց և ժողովրդի ներկայացուցիչները, մեծ շնորհակալութիւններ յայտնելով, հեռացան:

Թեհրանում գտնվող եւրոպացի դեսպանները այժմ առանձին ուշադրութիւն են դարձնում հայերի կրթութեան վրա, մինչև անգամ Օսմանցոց դեսպանը: Մի դէպք ապացուցեց վերջինի եռանդը դէպի հայերի կրթութեան գործը: Մայիր Մամալիքի (պարսից ֆինանսների մինիստրի) մօտ կար հայոց մի եկեղեցական գումար, որ իր տօկոսով համնում էր մինչև 1,250 թումանի: Այդ գումարի պատմութիւնը այնքան երկար է և բաղադրեալ, որ հարկաւոր չեմ համարում նրա մանրամասներով ընթերցողներին ձանձրացնել, միայն այսքանը կասեմ, որ Սպահանի և Հնդկաստանի առաջնորդ Գրիգորիս արք-եպիսկոպոսը, աշխատելով յիշեալ գումարը ստանալ, մեզ անյայտ նպատակներով, գոհ եղաւ, եթէ փոխանակ 1250 թումանի նրան կը տային 650 թուման: Հասարակութիւնը այդ իմանալով, բողոքեց եպիսկոպոսի վարմունքի դէմ: Գումարը մնաց օսմանցոց դեսպանատան մէջ: Այդ միջոցին «Ուսումնասիրաց ընկերութեան» անդամները դիմեցին օսմանցոց դեսպանին, խնդրելով, որ յիշեալ եկեղեցական գումարը փոխանակ եկեղեցու յանձնելու, յատկացնեն «Ուսումնասիրաց ընկերութեանը», որովհետև այդ ընկերութիւնը շատ ծախքեր է արել թէ եկեղեցու և թէ դպրոցի վրա, և ինքը նոր ծախքերի կարօտութիւն ունի: Դեսպանը համակրելով ընկերութեան գործունէութեանը և նրա նպատակներին, խոստացաւ, որ կաշխատէ յիշեալ գումարի մնացորդն ևս ստանալ ֆինանսների մինիստրից, 2000 թումանի չափով (Գրիգորիս եպիսկոպոսը 650—թումանով բաւականանում էր) և կը յանձնէ «Ուսումնասիրաց ընկերութեանը»: Բացի դրանից, նա խորհուրդ տուեց, որ մի ստորագրութեան թերթ շինվի և ընկերութեան անունով նոր նուիրատուութիւններ հաւաքվեն, խոստանալով մի և նոյն ժամանակ իր աջակցութիւնը: Ստորագրութեան թերթը պատրաստվեցաւ, նախ ներկայացրին Հաջի-Մօլլայ-Ալի-քէնդի Մուշտէյիդին, որը Թեհրանի մահմետական հոգևորականների գլխաւորն է: Մուշտէյիդը սիրով ընդունեց և ստորագրեց 150 թուման: Բացի այդ նշանաւոր նուէրից, նա հանգանակութեան թերթի ճակատին, իբրև հրաման, իր ձեռքով մակագրեց, որովհետև ուսման բարի նպատակի համար է, հարկաւոր է, որ ամեն մի մուսուլման օգնէ: Այնուհետև թերթը ներկայացրին արքայազն Նայիբ-Սալթանային (թագաւորի որդին է). Նորին Բարձրութիւնը ստորագրեց 100 թուման: Յետոյ ներկայացրին Մօստօֆի-Մամալիքին (ներքին գործոց մինիստրին) նա ևս ստորագրեց 100 թուման: Յետոյ արտաքին գործոց մինիստր (վազիր-ումուր-խարիջայ) ստորագրեց 100 թուման: Յետոյ լուսաւորութեան մինիստրը (վազիր-ուլում) ստորագրեց 50 թուման: Ստորագրութիւնը պարսից ծոմապահութեան ամսի պատճառով առժամանակ յետաձգվեցաւ, և մեծ յոյս կայ, որ մի նշանաւոր գումար կը հաւաքվի «Հայկազնեան վարժարանի» համար, որը «Ուսումնասիրաց ընկերութեան» կառավարութեան ներքոյ է գտնվում: Օսմանցոց դեսպանը, որի նախաձեռնութեամբ կատարվեցաւ այդ հանգանակութիւնը, խոստանում է պարսից բոլոր նշանաւոր պաշտօնատարներին, եւրոպական դեսպաններին և Թեհրանում գտնվող եւրոպացիներին ստորագրել տալ, և դպրոցի համար մի հիմնական դրամագլուխ կազմել:

Եւ այսպէս ռուսաց նոր եկած դեսպանը, պ. Մէլնիկօվ, օգնեց օրիորդաց փակված դպրոցի կրկին բացմանը, իսկ օսմանցոց դեսպանը աշխատում է բարձրացնել տղայոց դպրոցի դրութիւնը: Բայց ինչ է անում Պարսկաստանի առաջնորդ Գրիգորիս արք-եպիսկոպոսը, — այդ Աստուած գիտէ և Մանկունին: Հարկաւոր եմ համարում նկատել, որ կաթօլիկ և բողոքական քարոզիչները, տեսնելով այդ նոր ձեռքերի միջամտութիւնը հայոց կրթութեան գործի մէջ, իրանց կողմից չեն խնայում զանազան մեքենայութիւններ գործ դնել...

Այս օրերում Թեհրան ժամանեց երիտասարդ լուսանկար պ. Նազարեթ Նարեկեանը, որը մի հնագիտական ընկերութեան կողմից ուղարկված է եղել Խօրասանի և Չէքուջլարի կողմերի աւերակները և այլ հնութիւնները նկարելու: Նկարները շատ գեղեցիկ են, մի քանի աւերակների պատկերները քրիստոնէական եկեղեցիների նմանութիւն ունեն: Երիտասարդը դիտաւորութիւն ունի գնալ Նոր-Ջուղայ (Սպահանի մօտ) այն կողմերի աւերակները նկարելու: Պարոնը հմուտ լուսանկար է: Տէր Գասպար. քահանայի տանը կազմված մի ժողովի մէջ նա հիանալի պերճախօսութեամբ մի դասախօսութիւն կարդաց, որով բացատրում էր ուսման և կրթութեան մեծ օգուտները: Այդ դասախօսութիւնը խորին ազդեցութիւն ունեցաւ Թեհրանի անտարբեր հասարակութեան վրա:

***

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներկայ ժամանակում, Պեշտում դատի է ենթարկված մի հետաքրքիր անձնաւորութիւն, որը իրան «կոմս» Ալէքսանդր Չէրնեադէվ էր ներկայացնում: Նրա կեանքը այնքան հետաքրքիր է, որ մի քանի տարի առաջ օտարազգի և, մանաւանդ, Վիէննայի լրագիրները լրագրական ահագին սիւներ էին լցնում նրա մասին հաղորդած տեղեկութիւններով: Ահա թէ ինչ է յայտնի նրա մասին, քննութեան ժամանակ նրա ցուցմունքների համաձայն: Ալէքսանդր Չէրնեադէվ, Իրկուտսկի բանկիրի հարուստ որդին, վատնեց իր բոլոր հարստութիւնը և սկսեց թափառել աշխարհիս երեսին: Նա եղել է Գերմանիայի գլխաւոր քաղաքներում և այնտեղ իր մարդահաճոյ վարմունքով կարողացաւ վաշխառուներից մի քանի հազարներ դուրս քաշել: Ապա նա գնաց Իտալիա: Հռօմում և, մանաւանդ Միլանում նա այնպիսի շքեղութեամբ էր ապրում, որ նրան հարուստ իշխանի տեղ էին ընդունում: Շատ մարդկանց թանգ նստեց այդ խաբեբան: Մի գեղեցիկ օր, ռուս կրեսոսը անյայտացաւ Միլանից, թողնելով իր փառաւոր պալատը, իր ծառաներին և կառքը: Նրան փող տուողները այն ժամանակ միայն համոզվեցան, որ կարծեցեալ իշխանը իրանց հաշւով էր ապրում. մի փոքր ժամանակ Չէրնեադէվ իր վրա դարձրեց Չէրնօգօրիական իշխանի ուշադրութիւնը Ցէտինէում: Այնտեղ տիտղոս և շքանշաններ ստանալով, նա կրկին սկսեց թափառել զանազան երկիրներում: Մանաւանդ նա շատ սիրում էր ձի նստել: Մի տարի շարունակ նա ուղևկցում էր Րէնցի ցիրկի խմբին մի քաղաքից դէպի միւս քաղաքը: 1877 թւին նա հասաւ Պեշտ: Այստեղ,

---

երանի թէ այնպէս ըլլայ շատ անգամ: Եւ այս պատճառաւ զգուշութեամբ կը խօսինք, ցաւելով կը խօսինք: Եթէ սխալած ենք և հասկնանք սխալած ընալնիս շուտով կը խոստովանինք և ուշադիր կըլլանք փոքրիկ քար մը իսկ արգիլք չը դնել անկեղծօրէն աշխատողներու քայլերուն: Բայց ամեն պարագայի մէջ սէր և յարգանք ունինք անոնց համար որք ազգի բարօրութեանը կը տքնին: Սակայն տեսակ մը արարածներ պիտի ապրին և չունին ուրիշ դրամագլուխ բայց քսութիւն, լրտեսութիւն, մատնութիւն, դաւաճանութիւն: Եւ երբ Թիւլպէնտճեաններ անդամ են Ազգ. ժողովի, և անդ հզօր դեր ունին, ըսէք միթէ մեղաւոր ենք երբ չենք նայիր յարգանքով այդ ժողովի վրայ և չենք փափագիր որ այդպիսի ժողով մը բացարձակ իրաւունք ունենայ կատարել մի այնպիսի ընտրութիւն ինչպէս է հայոց կաթողիկոսի ընտրութիւնը:

Ահա տեսաք թէ ինչ այլայլուկ տարրներէ կը բաղկանայ շատ անգամ Թիւրքիոյ հայոց Ազգ. ժողովը, հիմա քիչ մ'ալ խօսինք վերջի գործերուն վրայ:

Ամեն տարի ժողովը կընտրէ իրեն համար դիւաններ, Մայր-Դիւանը որ ժողովին կառավարիչն է, և ուրիշ ութը դիւաններ երեքական անձերէ բաղկացեալ որոց կը յանձնուի ուսումնասիրել զանազան խնդիրներ և տեղեկագիր բերել ժողովին: Այս ամեն դիւաններն ալ ընտրուեցան այս տարի: Խօսինք միայն Մայր-Դիւանի վրայ: Մայր-դիւանը կը բաղկանայ վեց անդամներէ. երեք ատենապետ և երեք ատենադպիրներէ, որոց մէկուն բացակայութեանը միւսը պաշտօն կը վարէ: Ասոնց մէջ ամենէն կարևորը Ա. Ատենապետն է և ետքը Ա. Ատենադպիրը: Ա. Ատենապետ ընտրուեցաւ բժիշկ պ. Թիրեաքեան: Նորեկ Ազգ. ժողովի մէջ, ընտրուեցաւ անցեալ տարի Բ. Ատենապետ, բայց իրականապէս առաջին ատենապետի պաշտօն վարեց: Յուզեալ այդ տարւոյն մէջ, ուր պատրիարք և Ազգ. իշխանութիւն չը կային ինքն եղաւ պահ մը աւանդապահ ազգային իշխանութեան: Խելքը գլուխը, ծանրաբարոյ և լուրջ երիտասարդ մ'է և իր ատենապետութիւնը պատիւ կը բերէ Ազգ. ժողովի ու պահ մը մոռցնել կուտայ մեզ շատ մը տխրութիւններ: Լաւ հայ է և իր համոզումներուն համեմատ կը գործէ և ոչ թէ ուրիշներու գործիք կըլլայ: Շատ անկողմնակալ է և ժողովին կատենապետէ առանց մէկ կողմ ծռելու: Այս անաչառութիւնը ոմանց ախորժելի չէ, վասն զի հմուտ չեն խորհրդարանական կեանքի: Պ. Թիրեաքեան աղէկ բժշկի համբաւ կը վայելէ: Առով մէկտեղ լաւ գրագէտ մ'է: Դեռ վերջերս մեծ ախորժանօք կը կարդայի փիլիսոփայական իր մէկ գրութիւնը որուն մէջ կը տեսնուի գիտնական և փիլիսոփայական խորին հմտութիւն, և որ անօսրագիւտ է, մատենագրական ընտիր ճաշակ: Միայն թէ սահելով արագ արագ չէի կրնար կարդալ, վասն զի գրաբառի բացատրութիւններու եղանակները անբաւական գալով աշխարհաբառի մէջ, լեզուս դժար կը դառնար և առով գրութիւնը իր հրապոյրը քիչ շատ կը կորսնցնէ:—Իբր մարդ լաւ տիպ մը կը սեպուի: Թուխ, երկայնահասակ, համակրելի և ազդու դէմք: Վերջապէս ամեն կերպով պատուական ներկայացուցիչ մ'է Ազգ. ժողովի մը:

Պ. Քրիստոստուր Ղազարոսեան ընտրուեցաւ Բ. Ատենապետ: Ժողովին ամենէն տարէց մարդը կը սեպուի: Կարմիր արմատական մ'է: Ծերունի բայց առոյգ: Երիտասարդները կրնան նախանձիլ այս ծերունիի անհանդարտութեանը: Ամբողջ ժողովը, բոլոր իր անառակներովը այնքան նեղութիւն չը պատճառէր ատենապետին որքան պ. Քր. Ղազարոսեան միայնակ: Խօսելու, հարցումներ ընելու անզուսպ փափագ ունի: Ազգին մէջ արդիւնաւոր մարդ է և շատ արդիւնաւոր: Քսան և չորս տարի է այս անձը շարունակ ամեն կիրակի կուգայ Ղալաթիոյ եկեղեցին և հոն գլխուն ժողված պանդուխտներ կուսուցանէ անոնց ինչ որ հարկաւոր է: Հազարաւոր աշակերտներ սփռած է Հայաստանի ամեն կողմը մասնաւորապէս Սեբաստիա: Այս մասին օրինակելի անձ. երախտապարտ ըլլանք իրեն: Բաց ասկէ Պոլսոյ շատ թաղերու դպրոցներու տեսչութիւն ըրած և հասուցեր է շատ աշակերտներ որք այժմ լաւ դիրք ունին: Դիտաւորութիւն կայ գալ տարի փառաւոր կերպով տօնել պ. Քր. Ղազարոսեանի պանդուխտներու դաս տալու քսան և հինգերորդ տարւոյ յօբելեանը: Իսկ Գ. Ատենապետ ընտրուեցաւ, պ. Յակոբ պէյ Խանդամեան, մի բժիշկ:

Ա. Ատենադպիր եղաւ պ. Մինաս Չերազ: Ոչ ոք կը սպասէր այս ընտրութեան, թէպէտ և պ. Չերազ արժանաւորագոյն անձն ըլլայ: Անցեալ տարիէն ի վեր բաւական փոփոխութիւն: Զանազան առիթներու մէջ պ. Չերազի գործած սխալները, զոր ժամանակին գրեցինք, վիշտ պատճառած էին պ. Չերազի ճշմարիտ բարեկամներուն և իրեն դէմ հակակրութիւն մը սկսած էր ազգին ողջամիտ մասին մէջ: Պ. Չերազ շուտով անդրադարձաւ, ինքզինքն ուղղեց: Այժմ կը վայելէ համակրութիւն: Այս տարի ժողովին մէջ արժանավայել դիրք բռնեց և բազմեցաւ ատենադպրի այն աթոռին վրայ ուր Ռուսինեաններ նստած էին: Խայթիչ կէտը նա էր որ Բ. և Գ. ատենադպրի աթոռներն տուին հինաւուրց խմբագիրներու, որք անմիջապէս հրաժարեցան և ուրիշներ ընտրուեցան: Մայր-դիւանը ամբողջացած ըլլալով ժողովը օրինաւորապէս կազմակերպուած ընթացքի մէջ մտաւ: Սակայն մենք ցատկենք մի քանի նիստերու վրայէն, խօսենք յուլիս 22-ի նստին մէկ մասին վրայ, իսկ ուրիշ միւս նիստերուն վրայ ուրիշ նամակաւ, զի ասիկայ իսկ շատ երկար եղաւ:

Քանի մը ատենէ ի վեր է սովորութիւն եղած է որ երբ մայիսի մէջ Ազգ. ժողովը նոր շրջան կը մտնայ, պատրիարքը նախագահական ճառ մը կարտասանէ, որուն մէջ անցեալին վրայ տեսութիւն մը կընէ և ապագային վրայ կը խօսի: Ժողովքն ալ ուրիշ նստի մը մէջ այդ ճառին պատասխանը կը խմբագրէ ուղերձ անուան ներքև և կը խրկէ պատրիարքին: Ձևակերպութիւններ որք իրական օգուտ մը չունին և կրնան աւելորդ ալ սեպուիլ քանի որ պատրիարքը ամեն ատեն ժողովքին կը նախագահէ և կատարելապէս գիտէ, կը տեսնէ թէ ինչ կը դառնայ, ինչ ոգի կը տիրէ: Սակայն քանի որ Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ ալ կայ այս սովորութիւնը ի հարկէ մենք ալ անոր պէտք է հետևենք, ինչպէս լրջօրէն գիտել կուտար նստի մը մէջ երեսփոխան մը: Որովհետև Անգլիացիք թագուհի ալ ունին չեմ գիտեր թէ մեր ժողովքին մէջ ալ, նմանութիւնը անգլիացւոց հետ կատարեալ ընելու համար, առաջարկող պիտի գտնուի որ մենք ալ պատրիարքուհի մը ունենանք: Ինչ աղէկ պիտի ըլլար որ մեր երեսփոխանք փոխանակ ձևակերպութիւններու փոխ առնէին քիչ մ'ալ անգլիացի երեսփոխաններու հայրենասիրական ոգիէն, խելքէն և գործնականութիւնէն: Բայց պիտի ըսէք գուցէ թէ այդ յատկութիւններն փոխառութեամբ չեն ըլլար: Գանք ճառին և ուղերձին: Պատրիարքը ճառը խօսեցաւ: Ամեն մէկ տողին մէջ դառնութիւն և վիշտ կը տեսնուէր: Անկերև էր թէ այդ ճառը կծու յանդիմանութիւն մ'էր ուղղուած ժողովին: Նոյն իսկ սկզբնաւորութիւնը քիչ շատ վիրաւորիչ կը սեպուէր: Պատրիարքը «պատուելի երեսփոխանք» ածականը կուտար ժողովի անդամներուն: Գիտնալու էք որ Պոլիս պատուելի ածականը կը տրուի ծերունի վարժապետներուն: Տպագրութեան մէջէն վերուցին այդ ածականը:—Այս ճառին պատասխան ուղերձը երկու ամիս

ունգարական ազնուականների նամակների և փաբրիգի բանկիրների հեռագիրների օգնութեամբ, նրան յաջողվեցաւ Բէնցի խմբի դիրեկտօրների հաւատարմութիւնը գրաւել և, շնորհիւ նրանց միջնորդութեան, ցիրկի հիւրանոցի տէրը, Բուխէր, համաձայնվեցաւ 560 ֆլօրին պարտք տալ նրան: Բայց նոյն օրն և եթ նա անյայտացաւ Պէշտից, թողնելով հիւրանոցում իր արկղը չքանչաններով և համազգեստներով: Բուխէր իսկոյն և եթ դատարանին դանգատվեց նրա դէմ: Շուտով Զերնեադէվ կալանաւորվեցաւ Վիէննայում, ուր նախկին տարիներում խաբեբայութեամբ 60,000 ֆլօրին պարտք էր առել: Նրան երկամեայ բանտարկութեան դատապարտեցին: Պատիժը կրելուց յետոյ, նա Պէշտ ուղարկվեցաւ: Այնտեղ նոյնպէս դատի ենթարկվեցաւ: Զէրնեադէվ բողոքեց: Երևի, նոր նշանակված քննութիւնը երկարատև կը լինի, որովհետև Զերնեադէվ վկայ է բերում արտասահմանում ապրող անձանց: Պէշտում պրօցէսը վերջանալուց յետոյ, Զէրնեադէվին կը յանձնեն Դրէզդէնի դատարանին, իսկ դրանից յետոյ հաւանականութիւն կայ, որ նրան իտալիա կուղարկեն: Զերնեադէվ քննիչ դատաւորին յայտնեց, որ ինքն մէկ և կէս միլիոնից աւելի պարտք ունի: Դատաւորի նկատողութեանը, թէ լաւ չէ այդպիսի պարտքեր անել, նա պատասխանեց. «Ճշմարիտ է, ես մի փոքր չափը էի անցնում:» Ինչ որ վերաբերում է չքանչաններին և համազգեստներին, նա կարծում է, որ իրաւունք ունէր կրել նրանց:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

ԵԿԱՏԵՐԻՆՈՍԼԱՎ, 6 օգոստոսի: Կանոնաւոր շարժողութիւնը Եկատերինօսլավի գծի վրա կը սկսվի հոկտեմբերին: Իսկ երկաթուղու մասնաւոր գործողութիւնը կըսկսվի սեպտեմբերին ամբողջ գծի վրա Կրիվօի Րօգից մինչև Եկատերինօսլավ և Սինելնիկօվից մինչև Դոնեցկայա երկաթուղու Եասինօվատա կայարանը:

ԿԱԶԱՆՈՒ, 6 օգոստոսի: Այստեղից ուղարկված են Նէյզգալ երկու րոտա եգերներ հակահրէական անկարգութիւնները ճնշելու համար:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 6 օգոստոսի: Մոսկվայում ապրող Ֆաբօրեան արքեպիսկոպոս Նիկօդիմ միաձայն ընտրված է Երուսաղէմի պատրիարք:

ՏՐԻԵՍՏ, 6 օգոստոսի: Երէկ կայսրի անուանակոչութեան օրը պետարդա ճայթեց: Կարծելով, թէ այդ իտալական կուսակցութեան կողմից մի ցոյց է, ամբոխը մտաւ իտալական մարմնամարզական ընկերութեան բնակարանը և այնտեղ աւերումներ գործեց: Շուտով հասան պահապանները, ցրվեցին ամբոխին և վերականգնեցին կարգը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 7 օգոստոսի: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է, որ արդարութեան մինիստրութեան մէջ մշակվում է գործարանատէրերի և արդիւնաբերական հիմնարկութիւնների տէրերի պատասխանատւութեան հարցը բանւորների աղաւաղվելու և մահուան համար: Այդ հարցի մշակելը յանձնված է առանձին մասնաժողովի, որ կազմված է ներքին գործերի, ֆինանսների, ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրութիւնների և նորին մեծութեան կանցելարիայի երկրորդ բաժնի ներկայացուցիչներից: Մասնաժողովը արդէն մշակել է այդ նոր օրէնքի գլխաւոր հիմունքները և մի և նոյն ժամանակ որոշել է առանձին կանոններ մշակել նախազգուշական միջոցների մասին զանազան դժբաղդ դէպքերի առաջն առնելու համար, օրինակ աղաւաղումն, բանւորների առողջութեան խանգարումն առողջապահական վատ պայմանների պատճառով գործարանների մէջ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 օգոստոսի: Մեծ իշխան Նիկօլայ Նիկօլայեվիչ Աւագը իր Որդի Պէտր Նիկօլայեվիչի հետ երէկ ուղևորվեցաւ Նիկօլայեվսկի երկաթուղով զանազան նահանգները զօրքերը տեսնելու համար: Պատերազմական մինիստր Վաննօվսկու առողջութիւնը աւելի լաւ է: Բժիշկները յոյս ունեն, որ նա շուտով կառողջանայ:

ԲԱՑՕՆ, 8 օգոստոսի: Կատալօնիայի մէջ այլ ևս ապստամբութիւններ չը կան: Առհասարակ Սպանիայի մէջ հանգստութիւնը վերականգնված է:

ԲԷԼԳՐԱԴ, 8 օգոստոսի: Թագաւորը Վիէննա ուղևորվեցաւ, երկրի կառավարութիւնը մինիստրների խորհուրդին յանձնելով:

ԿԱՅԻՐԷ, 8 օգոստոսի: Վերջին օրերի ընթացքում խօլերայից մեռան կայիրէի մէջ 1 և նահանգների մէջ 310 հոգի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 8 օգոստոսի: Այսօր Նոցա կայսերական Մեծութիւնները Կրասնօե Սելօի մէջ առանձնապէս ընդունեցին Մօսկվայի վաճառական Միխայիլ Ալէքսէևիչ Խլուդօվին:

ՐԻԲԻՆՍԿ, 8 օգոստոսի: Այստեղ հասաւ Մեծ Իշխան Նիկօլայ Նիկօլայեվիչ Աւագը Իր որդի Պէտր Նիկօլայեվիչի հետ: Նոցա Բարձրութիւնների ուղևորութիւնը Վօլգա գետի վրա ներքև նշանակված է ժամի 4-ին կէս օրից յետոյ:

ՆԻԺՆԻ-ՆՕՎԳՕՐՕԴ, 8 օգոստոսի: Երկաթը թերթերով ամբողջապէս ծախված է. Եակօվլեվի երկաթը մինչև 3 ր. 25 կ., Ստարագօնսկու 3 ր. և Գալիցինի 2 ր. 90 կ. պուդը: Զանազան տեսակի երկաթը քիչ է, անցեալ տարվանից 700,000 պուդ պակաս. գինը անցեալ տարվանից պակաս է: Չուգունի ածվածներ գնում են բարձր տեսակներից, Դեմիդօվի պողպատը 4 ր. 20 կ. արժէ, Բալաշկօվսկու 3 ր. 30 կ. պուդը:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 8 օգոստոսի: Այստեղ հասաւ չերնօգօրիական իշխան Նիկօլայ, որ ուղղակի շոգենաւից ուղևորվեցաւ սուլթանի պալատը, որտեղ նրան դիմաւորեց սուլթանը: Այնուհետև իշխանը ընդունեց սուլթանի փոխ-այցելութիւնը: Չորեքշաբթի իշխանը կը ճաշէ ռուսաց դեսպանատանը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 օգոստոսի: Օգոստոսի 7-ին Կրասնօե Սելօի մէջ Թագաւոր կայսրը անձամբ բաժանեց ընծաներ օֆիցերների պարտադիր ձիարշաւի, հրացանաձգութեան և մենամարտական կռւի համար և զինւորներին՝ հրացանաձգութեան համար: Օֆիցերները ստացան արծաթէ առարկաներ, հրազէնքեր, սրեր և այլն, իսկ զինւորները արծաթէ և ոսկէ ժամացոյցեր: Այնուհետև Նոցա Մեծութիւնների ներկայութեամբ օֆիցերների և զինուորների ձիարշաւ կատարվեցաւ կայսերական Ցան մրցանակների համար: Ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրը արձակուրդ ստացաւ արտասահման ուղևորվելու համար: Մինիստրութիւնը յանձնված է մինիստրի օգնական Գիւբբեներին: Պետական կալուածների մինիստրը օգոստոսի 6-ին վերադարձաւ արտասահմանից: Վօշչինինի տեղ, որ արձակված է ծառայութեանից հիւանդութեան պատճառով, սրբազան սինօդի կանցելարիայի կառավարիչ նշանակված է սինօդի օբեր-պրօկուրօրի ընկերակցութեան Սաբլեր: Լրագիրները հաղորդում են որ պետական յանցաւորների վիճակը վերաքննելու և թեթևացնելու համար առանձին խորհուրդ է նշանակված ներքին գործերի մինիստրի օգնական Օրժեվսկու նախագահութեամբ: Խորհուրդի անդամներ են՝ պօլիցիայի դիրեկտօր Պլեվէ, փոխ-դիրեկտօր Պլիւշչեվսկի-Պլիւշչիկ, Ս. Պետերբուրգի նախկին քաղաքապետ Զուրօվ, Գօրեմիկին և պրօկուրօրի օգնական Դօբրժինսկի: Զինւորական ուսումնարանների աշակերտներին օֆիցերական կոչման յատկացնելը օգոստոսի 12-ին կը լինի: Խօլերան Եգիպտոսի մէջ հետազօտելու համար ուղարկվում է այնտեղ Կիեվի համալսարանի պատալօգիական անատօմիայի պրօֆէսօր Մինխ:

ԵԱՐՕՍԼԱՎԼ, 9 օգոստոսի: Երէկ հասաւ այստեղ Մեծ Իշխան Նիկօլայ Նիկօլայեվիչ Աւագը Իր Որդի Պէտր Նիկօլայեվիչի հետ և գիշերը շոգենաւով Կօստրօմա ուղևորվեցաւ:

ԿԱՅԻՐԷ, 9 օգոստոսի: Վերջին օրերի ընթացքում խօլերայից մեռան կայիրէի մէջ 4 հոգի, իսկ նահանգների մէջ 182 մարդ:

ՏՐԻԵՍՏ, 9 օգոստոսի: Անցեալ գիշեր իտալական մարմնամարզական ընկերութեան անդամները անկարգութիւններ գործեցին: Նախկին օրը իտալացիք ծեծեցին գերմանական մի լրագրի խմբագրին և վիրաւորեցին պօլիցիականներին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 օգոստոսի: Պետական բանկի 5°/o տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 96 ր., երկրորդ 94 ր. 25 կ., երրորդ 94 ր. 50 կ., չորրորդ 94 ր., հին-

---

վերջ խմբագրուեցաւ: Յուլիս 22-ի նստին գլուխ գործոցը կը սեպուի: Այդ ուղերձը ուրիշ բան չէ բայց եթէ պարսաւանաց գիր մը ուղղուած ժողովին առ պատրիարքն: Քիչ մը վերջը կը գտնենք օրինակը: Ժողովին մէջ տիրապետող ոգին ընդհանրապէս հակա-Ներսէսեան է և ամեն առիթէ կուզեն օգուտ քաղել որպէս զի նախատեն, պարսաւեն, տապալեն Ներսէս սրբազանը: Շատ երկար է ասոնց վրայ մանրամասն գրել, առիթ եղած ատեն հարկ եղածնին քիչ մը աստ, քիչ մը անդ կըսենք: Կան խել մը տիրացուներ ալ որք ժողովրդական իրաւունք, ժողովրդական ազատութիւն և ուրիշ խել մը բառեր սերտած եկեր են ժողովին: Այս խեղճերը իրենց մեծութեան և զօրութեան բոլոր չափը ցոյց տալու համար կը չարժին պատրիարքի դէմ: Ի՜նչ հպարտութիւն երբ ըսեն ժողովէն դուրս ելած ատենին: «Ցեսէք սահմանադրութեան, ժողովրդական իրաւանց հրաշքները: Այն մեծ Ներսէսը կը ջախջախի մեզի պէս պարզ մարդերէ»—այս խօսքերը լսեցի անձամբ:

Ահա ուղերձին օրինակը, բայց չը մոռնանք ըսել որ այս ուղերձը խմբագրելը երևնցուցին որպէս զի պատրիարքը քանի մը նիստերու ներկայ չը գտնուի:

Ամենապատիւ սրբազան պատրիարք Հայր, Նախագահ Ազգային ժողովոյ:

Ազգային ժողովը կը ձայնակցի ձեր սրբազնութեան առ ի բարեմաղթել վասն անզին կենաց գաղափառ սուլթան Համիդ Բ-ի, որ միշտ երկրին բարօրութեան և հպատակաց երջանկութեան համար հայրական խնամք կը տածէ, որոյ համար Ազգային ժողովը բարեպատեհ առիթ կը համարի իւր խորին երախտագիտութեան զգացմանց թարգման կացուցանել զձերդ սրբազնութիւն յանուն հայ ազգին բնակելոյ ի Թիւրքիա, և խնդրել որ հաճիք զայն և ընդ նմին հայ ազգին բաղձանքները նորին կայսերական գահոյից պատուանդանին մատուցանել, յայտնելով թէ հայ ազգը կը փափաքի օսմ. հովանաւորութեան ներքև պահպանել իւր ազգութիւնը նոյն առանձնաշնորհութեանց սահմանին մէջ, զորս վեհափառ սուլթանի հրովարտակօք և ազգային սահմանադրութեամբ շնորհած են իրեն. և վայելել այն բարենորոգմանց արդիւնքը, զորս օգոստ. սուլթանն իւր երկրին ու հպատակաց բարօրութեանն ու բարգաւաճմանն անհրաժեշտ կը դատի:»

Մինչև հոս շատ լաւ, բաւական ճարտարութեամբ խմբագրուած: Մի քանի տողերու մէջ ժողովը կը հասկցնէ թէ հաստատ տրամադիր է բարենորոգումներ պահանջել և ձեռքէ չը հանել եղած առանձնաշնորհութիւնները: Այդ ժողովը եթէ մեծ մասամբ շնորհքով անձերէ բաղկացած ըլլար, պիտի կարենար պաշտպանել ազգին շահերը: Պէտք է ըսել որ այս ուղերձը խմբագրուած էր արդէն Ամենապետներու դիւանէն: Ժողովին մէջ վիճաբանութեան առիթ տուաւ սա խօսքերն «Հայ ազգը կը փափաքի օսմ. հովանաւորութեան ներքև պահպանել» և այլն: Նուրեան էֆենդի կը պնդէր թէ հպատակ ժողովուրդ մը չէ կարող այս ոճով խօսել: Հակառակորդք կըսէին թէ «կը փափաքի» բառը հրամայական եղանակ մը չէ, այլ պարզ բացատրութիւն մը որ եղելութիւն մը կը յայտնէ: Այլ և այլ դիտողութիւններու հակառակ այսպէս խմբագրուեցաւ ուղերձին առաջին մասը: Ցաւալի է ներկայացնել երկրորդ մասը: Ժողովը ուղերձին առաջի մասին մէջ այնպիսի խօսքեր ըսած է որ ի հարկին պատրիարքը պիտի հաղորդէ կառավարութեան և ըսէ թէ իմ ազգս ինքմէ այս բաները կը պահանջէ: Բայց Ներսէս սրբազան համարձակ կերպով չարժելու համար պէտք է որ ամբողջապէս վայելէ ժողովին վստահութիւնը: Այդ ուղերձին երկրորդ մասը ուրիշ բանի չը ծառայէր, բայց եթէ պարսաւել, նախատել պատրիարքը: Խնդրեմ ըսէք, ինչպէս կրնայ պատրիարք մը համարձակ խօսել կառավարութեան մօտ յանուն այն ժողովին որ կը նախատէ պաշտօնապէս և զպատրիարքը: Ահա ուղերձին երկրորդ մասն ալ:

«Սրբազան հայր. Ազգային ժողովն անձկութեամբ կը սպասէր, ըստ ներքին կանոնագրի, ընդհանուր տեսութիւն մը լսել ձեր սրբազնութենէն ազգային գործոց նախընթաց տարւոյն մէջ ունեցած վիճակին և ատենական նոր շրջանին մէջ զբաղելու գըլխաւոր խնդրոց վրայ: Սակայն ձեր սրբազնութիւնը բաւ համարած էր վարչական մարմնոց իւրաքանչիւր ճիւղին աշխատութիւնը միայն ծանուցանել: Ինչ որ ալ ըլլան այդ աշխատութիւնները, և ո՛ր աստիճան գոհունակութեան ևս արժանի, սակայն անուրանալի է, սրբազան հայր, թէ մեր ներքին գործերն այն վիճակին մէջ չեն, որ ընդհանուր գոհունակութիւն ներշնչեն: Իբրաց այս վիճակին դարման տանելու համար, Ազգային ժողովն իր մասին ի գործ պիտի դնէ ինչ որ իւր պարտքն ու իրաւունքն է, յուսալով գտնել ձեր սրբազնութեան ազդու աջակցութիւնը, որ չէ ապիկար, ցրչափ կրթնի ընդհանուր ժողովրդեան ու անոր ներկայացուցիչ ժողովոյն վրայ:

Աղաչեմք զԱստուած, որ գթալով մեր ազգին վրայ, կարողութիւն և իմաստութիւն պարգևէ բոլոր մարմնոց, որք կը վարեն ազգային գործերը, և առաջնորդէ զամենեսին ճշմարտութեան և անկեղծութեան ճանապարհին մէջ:»

Գուցէ այս երկայն պարբերութիւններու, շրջաբանութիւններու մէջէն խնդրոյն էութիւնը չիմանաք: Ժողովը պարզապէս կըսէ որ ազգին բոլոր գործերը գէշ վիճակի մէջ են, ամեն բան երեսի վրայ մնացած է, պատրիարքը իր տեղեկագրին մէջ փախուստ կուտայ անոնց վրայ խօսելու, և թէ ժողովը ամեն բան իր ձեռքը պիտի առնէ աղէկ մը վինուած: Բայց ի՞նչ են այս թերութիւնները, ո՞վ է մեղաւորը, ժողովը ունի՞ այնքան խելք և կարողութիւն որ դնէ ազգին գործերը լաւ ճամբու մէջ: Իրողութիւնը այս է որ կռիւը բաւական սուր վիճակի մէջ է ժողովին և պատրիարքի միջև. հետևութիւնը շատ գէշ կերևի: Ինչ որ ալ ըլլայ, պատուական ժամանակներ կը կորսնցնենք:—Ասոնց վրայ կամաց կամաց կը խօսինք:

Անցեալ նստին մէջ քիչ մնաց որ պիտի տապալէին նաև կաթողիկոսական յանձնաժողովն ալ: Ո՞վ գիտէ օր մը չէ, օր մը կընեն: Աստուած շնորհք տայ: Կաթողիկոսական յանձնաժողովը ինքն իր գլխուն կը գործէ առանց խնդրելու Քաղաքական և Կրօնական ժողովներու աջակցութիւնը: Այս պակասութիւն կը սեպուի վասն զի ժողովին ուրուշումը ուրիշ կերպ էր: Սակայն փոխանակ պակասութիւնը ուղղել տալու, կելլեն Յանձնաժողովը ջնջել կուզեն: Ահա արմատական քաղաքականութիւն մը որուն շատ տաք գլուխներ պէտք է նախանձին: Զարմանալին հոս է որ Ազգ. ժողովը սաստիկ հակառակորդ է Քաղաքական և Կրօնական ժողովներուն, բայց հիմա իբր թէ անոնց իրաւունքները պաշտպանելու կելլէ և այս պատրուակաւ կուզէ ջնջել կաթողիկոսական յանձնաժողովը: Եթէ այս նստին չըրին այդ բանը, պատճառն այն էր որ Ամենապետը դիմադրեց ըսելով թէ օրակարգին մէջ չէ անցած: Շատ հաւանական է որ վաղը անցնեն օրակարգը, հանեն յուզմունք մը, տապալեն այս կաթողիկոսական ժողովն ալ և կրկին նոր կերպով գործելու սկսին: Հարցում, հարցապնդում, տապալել, ջախջախել, պարսաւել, նախատել անհաւասիկ Ազգ. ժողովոյ արդի ոգին որ յայտնի կը տեսնուի ամեն մէկ գործի մէջ: Ալ մտածեցէք թէ մեր ազգը այսպիսի ժողովի մը պէտք ունի՞, թէ խելքը գլուխը, լուրջ, կրքերէ որչափ կարելի է ազատ, բրածը թողածը գիտցող խոհական ժողովի մը: Ինչպէս ըսինք մենք շատ գէշ կը տեսնենք վիճակնիս:

Հայկակ

գերորդ 94 ր. 25 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 217 ր., երկրորդ 212 ր. 50 կ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 92 ր. 50 կ., երկրորդ 92 ր. 37 կ., երրորդ 92 ր. 50 կ., ոսկի 8 ր. 33 կ.: Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ $23^{7}/_{8}$ պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա $203^{3}/_{8}$ մարկ, փարիզի վրա $251^{1}/_{2}$ ֆրանկ: Բօրսայի տրամադրութիւնը թոյլ է:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նոր Նախիջևանի Սուրբ Խաչ վանուց ժառանգաւորաց դպրոցի համար պէտք է մի ուսուցիչ Ռուսաց լեզուի, Թուաբանութեան և Աշխարհագրութեան տարեկան 300 րուբլի ռոճիկաւ և ամենայն ինչ պատրաստ:

Հասցէ Нахичеванъ на Дону. Попечительскій совѣтъ Человѣколюбиваго Общества.

1—3

ЖЕСТЯНКА 20 ЧАШЕКЪ 1 РУБ.

ШОКОЛАДЪ РЕТАБЛІЕРЪ С. СІУ и Ко. ВЪ МОСКВѢ.

ПРИ ТРЕБ: ПОЧТОЙ ПРИЛАГАТЬ НА ОТПРАВКУ.

Этикетъ утвержденъ Правительствомъ. Подделка будетъ преслѣдуема строго закономъ.

(5. 10. 25) 10—24

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂԻՑ 25% ԷԺԱՆ ցիտրատ-մագնեզիա, կաֆէ աղացներ, ութօներ, մահճակալներ, կարբօլեան փոշի տարափոխիկ հիւանդութիւնների դէմ, կլեօնկա, դանակներ և պատառաքաղներ, շչեօտկաներ, գրիչներ, ԹԷՅ 1-ին հունձի: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:

9—10

Ի. Ա. ՄԵԼԻՔ-ԲԷԳԼԱՐԵԱՆԻ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՐԷԱԼԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՄԷՋ (ԹԻՖԼԻՍ, ԲԱՐՕՆՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ № 10) լրացուցիչ և ընդունելական քննութիւնները կը սկսվեն օգոստոսի 23-ին, իսկ ուսումը սեպտեմբերի 1-ին:

Ուսումնարանը ունի չորս սովորական դասատուններ, ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ դասատուն և ԿԼԱՍԻԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ: Աշակերտները ընդունվում են գիշերօթիկ, ճաշով և երթևեկ:

3—5

ԼԵՒՈՆ ԽԱՆ-ԱՂԵԱՆՑ,

՝Ի ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ:

Բերել եմ տալիս և ստքում եմ ամենայն տեսակ գիւղատնտեսական մեքենաներ, ջաղացներ, ձիթահաններ, խնոցիներ, շոգեշարժ մեքենաներ և այլն: Ցանկացողներին սովորեցնում եմ նոցա բանեցնելու կերպը: Պատկերազարդ ցուցակս մեքենաների, իրանց գներովը ուղարկում եմ ցանկացողներին ՁՐԻ:

Դիմել այս հասցէով. Въ Вагаршапатъ. Въ контору Эчміадзинской Паровой Маслобойни.

Л. Е. Ханъ-Агову.

9—10

„ԱՂԲԻՒՐ“

կէս տարվայ բաժանորդագրութիւնը շարունակվում է:

կէս տարվայ բաժանորդները կը ստանան նաև №№ 4—6, որովհետև Հարֆիլդի կենսագրութիւնը, որ շարունակվելու է հետևեալ համարներումն էլ, սկսուել է տպագրուել № 4-ից:

կէս տարվայ բաժանորդագինը 2 րուբլի է: Պօլսում «Աղբիւրին» կարելի է ստորագրուել «Բուրաստան Մանկանց» հանդիսի խմբագրատանը:

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Որոնցով կարելի է գրել ամենակոպիտ թղթի վրա:

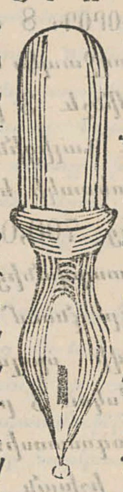

Միակ գործակալ ԼԻԱԿԱՆ Խ տեղը կան ամեն րի համար մեծ ԳՐԻՉՆԵՐ էժան քան թէ նոյնպէս ԹԱՆԱՔ, ներ, գմուռ, ՄԱ րիչներ, պենալ, ներ, ծխախոտի ՆԵՐ, ածելիք, ս ներ, ԲԱԶԿԱԹՈՌ բարկու կախելու ՏԻՆԵՐ, վզազօտ

ըութիւն ԱՆԳ-ԱՆՈՒԹ: Նոյն տեսակ ձեռագրեքանակութեամբ ամեն ձևի 25% ուրիշ տեղ: Կան թուղթ, տետրակ-ՏԻՏՆԵՐ, քարեգ-ԳՐՉԱԿՈԹ, քսակ-ամաններ, ՄԿՐԱՏ-րոցներ, խալիչա-ՄԱՀՃԱԿԱԼ, վե-համար իրեր, ԳՕ-ներ, ՄԱՏՈՒՑԱ-

ՐԱՆՆԵՐ, բրիտանական մետալից իրեր, ԼԱՊՏԵՐՆԵՐ, գդալներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, Ջրամաններ, երես լուանալու ամաններ, Ֆիլտրա, կրան, շփոցներ, այգու մկրատներ, շորի շչեօտկա, գլխի, երկաթէ թելերից, ձիու համար: Մակենաօշներ: Բժշկական թուղթ վատերկլօզետի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ:

32—100

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎԸ յայտնում է, որ ա) ներկայ օգոստոսի 25-ից կը սկսվեն ընդունելական քննութիւններ քաղաքային արհեստական ուսումնարանը մտնելու համար, բ) սեպտեմբերի 1-ից ուսումը կը սկսվի ինչպէս արհեստական, նոյնպէս և քաղաքային տարրական ուսումնարանների մէջ և գ) խնդիրքները ուսումնարան մտնելու մասին տրվում են քաղաքային վարչութեանը:

2—3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

„ՀԱՅՈՑ առաջին ընդհանուր ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ“

Ծախվում է կենտրոնական և կովկասեան գրավաճառանոցում:

գինն է 50 կոպէկ:

կարելի է ձեռք բերել նաև աշխատասիրողից հետևեալ հասցէով.

Тифлисъ. — на Авлабарѣ. УЧИТЕЛЮ ОВАНЕСУ НАЗАРЯНЦЪ.

10—10

ՊԱՍՏԱՌ (օբոյ) ՏԱՐՆՕՊՕԼ եղբայրների գործարանական ՊԱՀԵՍՏԻ մէջ:

Լօրիս-Մէլիքօվսկայա փողոց, տ. Զուբալօվի, Հոգևոր սեմինարիայի հանդէպ:

Ստացված է մեծ քանակութեամբ ՊԱՍՏԱՌ (օբոյ) 12 կոպէկից մինչև 5 րուբլ ՐՈՒԼՕ:

Քանակութեամբ գնողներին ԶԻՋՈՒՄՆ կը լինի:

7—25

վերականգնեցնող ՄԱԿ-ՄԱՍՏԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ վերադարձնող: Գինը 2 ր. շիշը, ՓՈՍՏԱՅՈՎ ուղարկված 2 ր. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ ԻՒՂ, մազերը ամրացնելու համար, 1 ր. ամանը և վրձին գլխացաւի դէմ, ՏՈՒԱԼԷՏԻ ՍԱՊՕՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն.

31—100

ԳԱԼԷՐԷԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ, ԴՎՕՐՑՕՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ

ՊԱՀԵՍՏ ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ № 144.

СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ

№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիէննայի ԹՕՆԷԹ ֆաբրիկայի ՄԷԲԷԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵԶՕԾ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների համար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, Բէլգիայի ԱՊԱԿԻՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՕՆ քար, ԹՈՒՋԵԱՅ ԱՄԱՆՆԵՐ էմալով, ՆԻԹՐԱԹ ԴԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

ՎԻԷՆՆԱՅՈՒՄ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է

L'ORIENTAL

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

„Ժուրնալ դ'Օրիան“ դադարեցրած թերթի տեղ է հրատարակվում այդ նոր լրագիրը: „L'Oriental“ թերթի տարեկան գինը 8 րուբլ է, կէս տարվանը 4 րուբլ:

Գրվել կարելի է „ՄՇԱԿԻ“ խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիէննայում դիմելով այս հասարակ հասցէով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9.

ՍՏԱՄՈՔՍԱՅԻՆ ՑԱՒԵՐԸ

ՊԷՊՍԻՆԵԱՆ ԳԻՆԻ „ԲՈՒԴՕ“

Այդ գինին շատ դուրեկան համ ունի, 25 տարի շարունակ գործ է ածվում հետևեալ դիպվածներում. ԱԽՈՐԺԱԿԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԵԱՆ, ՍՏԱՄՈՔՍԱՅԻՆ ՑԱՒԵՐԻ և առհասարակ ԱՆԿԱՆՕՆ ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ժամանակ:

Պէպսին „Բուդօ“ ճանաչված է փարիզի բժշկական Ակադեմիայից և արժանացաւ առաջին մեդալների ՓԱՐԻԶԻ աշխարահանդիսում 1867 թ. ՎԻԷՆՆԱՅԻ 1873 թ. ՖԻԼԱԴԷԼՖԻԱՅԻ 1876 թ. և ՓԱՐԻԶԻ 1878 թ.:

Paris: Hottot—Boudault, 7, Avenue Victoria.

Գլխաւոր պահեստը ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ՝ Բարձրագոյն հաստատված կովկասեան ընկերութեան դեղատան ապրանքների վաճառման:

Դէպօ Շահ-Պարոնեանցի, Գրիմակի և այլ դեղատներում:

ԹՈՅԼՏՈՒՈՒԹԵԱՄԲ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՎԵՐԱՏԵՍՉԻ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ ԹԻՖԼԻԶՈՒՄ

Սօլօլակի և Բախչևսկի փողոցների անկիւնում, Աղէքսանդր Ղորղանեանցի տանը, № 21

Առևտրական կուրսերի նպատակն է մասնագիտական առևտրական կրթութիւն տալ այն երկու սեռի անձանց, որոնք որ կամենում են իրանց վաճառական գործունէութեանը նուիրել:

կուրսերը կունենան երկու բաժին՝ մեծագոյն միամեայ դասընթացքով և փոքրագոյն երկամեայ դասընթացքով:

Աւանդելի առարկայք սոքա են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն, 2) Առևտրական Թուաբանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն, 4) Առևտրական Թղթակցութիւն և 5) Առևտրական կանոնադրութիւն:

Տարեկան վարձը մեծագոյն բաժանման համար 125 րուբլի է. իսկ փոքրագոյնի համար 75 ր.:

կուրսերի մանրամասն կանոնները և ծրագիրը թէ ռուսերէն և թէ հայերէն լեզուով կարելի է ստանալ ձրիաբէս հիմնադրի բնակարանումը, եղբարց Ծովիանովների առևտրական տան գրասենեակում և „Մշակ“ լրագրի խմբագրութեան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք նոյն կանոնները և ծրագիրը ստանալու համար պէտք է դիմեն բացառապէս հիմնադրին վերոյիշեալ հասցէով:

Ընդունելութիւնը ցանկացողների համար լինում է ամենայն օր 6 ժամից մինչև 8 կէսօրից յետ: Նոյն ժամանակամիջոցում կարելի է հիմնադրից բացատրութիւն ստանալ կուրսերին վերաբերեալ բոլոր հարցերի մասին:

Հիմնադիր „Առևտրական կուրսերի“ Ս. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆՑ

Աշակերտների ընդունելութիւնը կը շարունակուի միայն մինչև 15-ն սեպտեմբերի:

4—15 (2)

Սեպտ. 1-ին Երևանում բացուելու է

ԼԵՒՈՆ ԹԻՒՍԻԿԵԱՆՑԻ մասնաւոր պրոգիմնազիան:

Պայմանները կարելի է իմանալ հիմնարկողից ամեն օր Երևանում, Թարխանովսկի փողոցում, Մելիքովի տանը: Օտարաքաղաքացիք ուղարկելով հիմնարկողին մի 7 կոպ. փոստի մարկա կը ստանան պրոգիմնազիայի տպած կանոնադրութիւնը:

5—10

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 10 Августа 1883 года. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час., Лорисъ-Меликовская ул., д. каз.